

De branche-eigen invulling:

Persoonscertificatie VCA

Steeds vaker verlangen opdrachtgevers waaronder Rijkswaterstaat, gemeenten en waterschappen dat bedrijven in bezit zijn van het VCA-certificaat. In de groene sector (waaronder de bosbouw) en de cultuurtechniek zijn inmiddels al vele bedrijven VCA-gecertificeerd. Een noodzakelijke voorwaarde om het document te verkrijgen is dat alle medewerkers van het bedrijf persoonlijk gecertificeerd zijn.

Iedereen in de sector zal op een of andere manier te maken krijgen met VCA-certificatie en de gevolgen daarvan. Maar wat houdt het nu eigenlijk in? Hoe verhoudt het persoonscertificaat zich tot het bedrijfscertificaat? En is certificatie verplicht voor een bedrijf?

Achtergrond

Vanaf 1994 is het mogelijk dat bedrijven een VCA-certificaat behalen. VCA is de afkorting voor 'Veiligheids Checklist Aannemers'. Het idee om een soort veiligheidskeurmerk voor bedrijven te ontwikkelen is ontstaan uit een samenwerkingsverband van opdrachtgevers en aannemers uit de petrochemische industrie. Met de introductie van het VCA-certificaat wilden zij verzekeren dat het werk zo gezond en veilig mogelijk zou worden uitgevoerd. Sindsdien heeft het certificaat een grote vlucht genomen. Er zijn inmiddels meer dan 3000 certificaten afgegeven en niet alleen aan bedrijven die werken in opdracht van de petrochemie.

Tegenwoordig wordt zelfs het overgrote deel afgegeven aan bedrijven buiten deze branche.

Nut

In de Arboretgeving is onder meer verplicht gesteld dat er in een bedrijf voortdurend aandacht is voor gezondheid, veiligheid en welzijn van de werknemers. Het VCA biedt handvatten om hieraan een goede invulling te geven. Het is een goed veiligheidsbeheersysteem dat wezenlijk bijdraagt aan het verminderen van gevaren en het beheersen van risico's. Per saldo is het resultaat van het systeem dat het werk veiliger, gezonder maar zeker ook efficiënter wordt uitgevoerd.

Veiligheids Checklist Aannemers

Om het VCA-certificaat te verkrijgen moet een bedrijf aan bepaalde voorwaarden voldoen. Zo moeten afspraken in relatie tot veilig werken op papier vastgelegd zijn, machines periodiek gecontroleerd worden en moet er structureel werkoverleg plaatsvinden. De voorwaarden staan omschreven in de Veiligheids Checklist Aannemers. Wanneer een bedrijf aan de gestelde eisen denkt te voldoen, kan het een audit aanvragen, waarna bedrijfscertificatie kan plaatsvinden.

Persoonscertificatie

Een andere belangrijke eis die in de Veiligheids Checklist Aannemers genoemd wordt, is dat bij alle medewerkers kennis en kunde over veilig werken aanwezig moet zijn. Om dit zeker te stellen zijn twee persoonscertificaties ontwikkeld, namelijk 'Basisveilig-

heid VCA' en 'Veiligheid voor leidinggevend VCA'. Persoonscertificatie is een noodzakelijk onderdeel van het totale traject van VCA-bedrijfscertificatie. Wanneer een examen met succes is afgelegd, ben je als persoon VCA-gecertificeerd. Een werknemer kan dan in de praktijk toegang krijgen tot werkplekken waar opdrachtgevers VCA-certificering verlangen.

Inkleuring

In de groene sector is risicovol werk aan de orde van de dag. Denk maar eens aan het werken langs de weg, het werken met bestrijdingsmiddelen, de omgang met gevaarlijke machines en het werken op hoogte. Ook hier bleek er bij opdrachtgevers en uitvoerenden behoefte te bestaan aan een veiligheidsbeheersysteem als VCA. Vanaf het prille begin van de opzet van het VCA-systeem zijn het examen en het cursusmateriaal gerelateerd aan het werkveld van de petrochemie. Vanuit de groene sector en de cultuurtechniek kwamen opmerkingen van cursisten dat de inhoud niet aansloot bij hun werkpraktijk. Om die reden hebben Helicon Opleidingen MBCS Velp en IPC Groene Ruimte begin '97 in samenspraak met het certificeringsinstituut KIWA het initiatief genomen op de branche toegesneden VCA-examens en -cursussen te ontwikkelen.

De cursus

De leerdoelen en de lesstof voor de cursus zijn ontwikkeld volgens de algemene eisen zoals die door het Centraal College van Deskundigen-VCA zijn opgesteld. Naast deze eisen zijn er

door het College van Deskundigen vanuit de groene sector en de cultuurtechniek specifieke eisen opgesteld. Dit betekent dat in de cursus een breed scala aan onderwerpen aan bod komt. Naast branche-specifieke zaken als klimmateriaal voor in bomen, werken met motorhandgereedschappen en werken langs de weg, worden algemene zaken als de Arbowetgeving, elektriciteit, brand- en explosiegevaar en werken op bouwplaatsen behandeld. Altijd ligt het accent in de cursus op het aanreiken van basiskennis over veilig werken.

Het ontwikkelde lesmateriaal en de bijbehorende cursus bieden een voorbereiding op het examen. Het gezamenlijk volgen van de cursus heeft daarnaast het voordeel dat iedereen dezelfde 'veiligheidsstaal' spreekt.

Erkende examens

Exameninstututen die voldoen aan Europese Norm 45013 in combinatie met enkele bijzondere eisen mogen VCA-examens afnemen. De belangrijkste vereiste is dat er een College van Deskundigen is aangesteld dat toeziet op de inhoud en kwaliteit van de examens. Voor de groene sector en de cultuurtechniek in de grond-, weg- en waterbouw, is vanaf november 1997 een college actief. De volgende partijen hebben zitting in dit college: AKZO NOBEL, FNV-bondgenoten voor de agrarische sector, Cumela Nederland, de Vereniging van Groenvoorzieners en Hoveniers (VHG), Arcadis Heidemij Advies, de Vereniging van Aannemers voor de Grond- Wegen Waterbouw (VAGWW), Heijmans Infrastructuur en Milieu. Helicon Examenbureau is adviseur van het college. Wanneer een examen met goed gevolg is

afgelegd, gaat KIWA over tot certificering van de opgeleide personen.

Het VCA-persoonscertificaat blijft niet altijd geldig! Voor de groene sector is de geldigheidsduur op dit moment vastgesteld op 5 jaar. De bezitter van het certificaat is gedurende deze tijd verplicht zijn (vak)kennis en ervaring bij te houden. Na 5 jaar wordt opnieuw getoetst of de kennis nog voldoende aanwezig is. De wijze waarop opnieuw getoetst zal worden zal onderwerp van discussie zijn binnen de Waarborgcommissie voor de Groene Sector en Cultuurtechniek

Verplichtingen

Als een bedrijf of organisatie een VCA-certificaat wil hebben, dan moeten de leidinggevenden van dat bedrijf in het bezit zijn van het persoonscertificaat 'Basisveiligheid VCA'. Vanaf 1 januari 2000 geldt dit voor alle operationele medewerkers. Leidinggevenden moeten dan tevens het certificaat 'Veiligheid voor leidinggevenden VCA' behaald hebben. De norm omschrijft de -leidinggevende-

door: medewerkers boven het niveau van meewerkend voorman. Bovengenoemde eisen gelden ook voor medewerkers die worden ingeleend door het VCA-gecertificeerde bedrijf.

Hoe zeer het belang van een VCA-certificaat ook door iedereen wordt benadrukt, het is geen wettelijke verplichting. Een certificaat wordt altijd op vrijwillige basis gehaald! Het kan voor een bedrijf bijvoorbeeld een probleem zijn om aan de voorwaarde van persoonscertificatie te voldoen: medewerkers zijn soms niet in staat aan de gestelde eisen te voldoen, omdat bijvoorbeeld de Nederlandse taal onvoldoende beheerst wordt. Ook kunnen de kosten die verbonden zijn aan het behalen van het bedrijfscertificaat te hoog zijn. Het is dan ook altijd zinvol om vooraf het belang van het VCA-certificaat af te wegen..

Voor inlichtingen over de cursus of het examen kunt u onder andere terecht bij IPC Groene Ruimte, tel: 026 - 3550177 en Helicon Examenbureau MBCS Velp, tel: 026 - 3840311.